

Fryšták

Kraj: Zlínský

Správní obvod: Zlín

Nadmořská výška: 271 m n. m.

Počet obyvatel: 3 873

Adresa URL: www.frystak.cz

Okres: Zlín

GPS souřadnice: 49.285205N, 17.683463E

První pís. zmínka: 1356 (668 let)

PSČ: 763 16

Historie obce Fryšták

První doklad o Fryštáku se objevuje za panování Karla IV. Lucemburského, v písemnosti z 15. ledna 1356. Původní osídlení Fryštácka má však kořeny mnohem starší. Svědčí o tom kupříkladu archeologické nálezy z pravěku. Nástupním prostorem bylo pravděpodobně rozsáhlé sídliště v lokalitě Skalka nad potokem Žídelná u Rackové. Cenné jsou nálezy z doby neolitické a eneolitické (zhruba ze 6.-2. tisíciletí před Kristem), stopy po prvních zemědělích a pastevcích v Lukovečku (kultura lineární a moravská malovaná keramika), sekerky a sekeromlaty z Horní Vsi a Vítové, náznaky kultury popelnicových polí (Lukoveček) či vliv germánský (Fryšták, Vítová).

Rozhodující vliv na další osudy Fryštácka mělo slovanské osídlení a později kolonizační vlna ve 13. století. Městský ráz "svobodného tržiště" se dotvářel hlavně v souvislosti s konstituováním lukovského panství.

Fryšták byl ve středověku ekonomickým zázemím zeměpanského sídla Lukova. Podle listiny z roku 1389 prosperovala ve Fryštáku cechovní výroba, obchod, byly tu lázně i jatka.

Od konce 19. století se vedle zemědělství dostala do popředí dřevozpracující výroba (prosluly např. firmy Jadrníčková, později Pekárkova, družstvo Valašský dřevoprůmysl, dílna pana Machače, Grmely, Mazala a další).

Po velkém požáru roku 1841 došlo k radikální přestavbě městečka, zmizela typická dřevěná zástavba a postupně se vytvářel dnešní vzhled města, obohacený o krásnou budovu radnice, základní školy a další objekty. Pověstná je pracovitost rolníků, podnikavost místních občanů, výborná hudební a divadelní tradice, lidové zvyky a fryštácký dialekt, zachycené v knize L. Jadrníčka "Městečko Fryšták" (1933, 1947) a v publikaci dr. Česlava Zapletala a kol. "Město Fryšták" (1996), "Literární místopis Fryštácka" (1991) a "Fryštácko hudební" (1987).

K významným rodákům patří hudební skladatel a dirigent Břetislav Bakala (1897-1958) a Jaroslav Kvapil (1892-1958) - zakladatelé JAMU v Brně, Dalibor Brázda (1921-2005) a Hanuš Domanský (1944), akad. malíř a spisovatel Ludvík Jadrníček (1863-1954), etnograf Karel Pekárek (1911-1966).

Podstatnou část svého díla vytvořil ve Fryštáku přední český básník, dramatik, překladatel a scénárista PhDr. Václav Renč (1911-1973); pamětní deska s reliéfem V. Renče je umístěna u vchodu do městské knihovny, při níž působí společnost dr. V. Renče.

Své mládí prožil v domě na náměstí i známý grafik, malíř a sochař Jaroslav Hovadík (1935).

